

حکومت هخامنشیان

آثار ساسانیان در نقش رستم

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۲۶ بهمن ۱۳۹۲ / ۴۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

نقش برجسته اردشیر یکم در نقش رستم اردشیر اول اردشیر اول تصویری از دیهیم ستانی خود از اهورامزدا را در نقش رستم بر جا گذاشته است. پدر اردشیر روحانی معبد آناهیتای شهر استخر بود و پس از آنکه اردشیر بر اردوان پنجم اشکانی پیروز شد این سنگ نگاره را طراحی کرده است که هم نزدیک به شهر استخر است و هم نزدیک به شهر تخت جمشید هخامنشی. اهورامزدا در سمت راست اردشیر است و هر دو سوار بر اسب هستند... اهورامزدا دیهیم پادشاهی را به اردشیر میدهد. در پشت اردشیر خدمتکار او هست که مگس پرانی در دست دارد. این فرد را د

نقش برجسته اردشیر یکم در نقش رستم

اردشیر اول اردشیر اول تصویری از دیهیم ستانی خود از اهورامزدا را در نقش رستم بر جا گذاشته است. پدر اردشیر روحانی معبد آناهیتای شهر استخر بود و پس از آنکه اردشیر بر اردوان پنجم اشکانی پیروز شد این سنگ نگاره را طراحی کرده است که هم نزدیک به شهر استخر است و هم نزدیک به شهر تخت جمشید هخامنشی. اهورامزدا در سمت راست اردشیر است و هر دو سوار بر اسب هستند...

...

اهورامزدا دیهیم پادشاهی را به اردشیر میدهد. در پشت اردشیر خدمتکار او هست که مگس پرانی در دست دارد. این فرد را در دیگر سنگ نگاره های اردشیر نیز میتوان دید. دو دشمن فرضی در زیر اسبان آنها هستند که احتمالا یکی از آنها اردوان پنجم اشکانی است.

شاپور اول شاپور اول شاه قدرتمند ساسانی در کنار آثار هخامنشی نقش رستم سنگ نگاره ای از خود به یادگار گذاشته است و در آن پیروزی خود بر فیلیپ عرب و والین دو امپراتور روم را به نمایش میگذارد. این سنگ نگاره بسیار نزدیک به مقبره داریوش اول هخامنشی است. فیلیپ عرب مجبور به پرداخت خراج به شاپور شده بود و به این ترتیب توانست پس از شکستی که از شاپور خورده بود زنده به روم برگردد. والین دیگر امپراتور رومی در سال ۲۶۰ میلادی توسط شاپور شکست خورده بود و دستگیر شده بود. شخصی که جلوی اسب شاپور زانو زده است فیلیپ و شخص دیگر که شاپور دست او را گرفته است والین است. در پشت سر شاپور کرتیر ایستاده است. او روحانی برجسته زمان ساسانیان بوده است. احتمالا تصویر او در زمان بهرام دوم به نگاره شاپور اضافه شده است. دو نبشته در نگاره شاپور اول در نقش رستم دیده میشود. اولی در زیر شکم اسب و دیگری در زیر دستاز زمین کنده شده اسب قرار دارد.

بهرام دوم سنگ نگاره بعدی متعلق به بهرام دوم است. او ایستاده است و دست خود را بر روی شمشیر خود گذاشته است. در دو سمت او شش نفر ایستاده اند و این شش نفر به او نگاه میکنند. در میان آنان شاپور اول و اردشیر اول دیده میشوند. بدین ترتیب بهرام دوم در سنگ نگاره خود تصویر نیاکان خود را جاری کرده است. شاید او برای اثبات شاهی خود نیاز به این کار داشته است. از سه نفر سمت راست نفر اول کرتیر است. این سنگ نگاره بر روی سنگ نگاره ای ایلامی حک شده است. آیا ساسانیان ایلامیان را میشناختند و با آنها مخالف بودند که حاضر شده اند بر روی نقش آنها نقش خود را به تصویر در آورند در حالی که به آثار هخامنشی بسیار احترام میگذارند در سنگ نگاره دیگری از بهرام دوم او را در حال جنگ با دشمنی ناشناس میبینیم. دشمن او کلاه رومی بر سر دارد و احتمالاً امپراتور است. این سنگ نگاره در پایین مقبره داریوش دوم هخامنشی قرار دارد در سنگ نگاره دیگری از بهرام دوم او در حال نبرد با دشمن ناشناس دیگری است و آنها با اسب با هم میجنگند و بهرام دوم در حال به زمین زدن او از اسب است. این تصاویر در سمت راست پایین مقبره داریوش اول هخامنشی حکاکی شده اند. در هردو سنگ نگاره در حال جنگ بهرام دوم فرد مغلوبی در زیر پای اسب قرار دارد.

نرسه تنها نقش برجسته نرسه در نقش رستم قرار دارد. او نماد قدرت را در این نقش برجسته از آناهیتا دریافت میکند. به این ترتیب او توانسته است قدرت کنترل معبد آناهیتای استخر را در اختیار بگیرد. در این تصویر نرسه در سمت چپ ایستاده و از آناهیتا که در سمت راست او ایستاده حلقه قدرت را میگیرد. هر دو آنها دست راست خود را به حلقه گرفته اند. در وسط نیز تصویر فردی با جثه بسیار کوچکتر از شاه و ایزد بانو دیده میشود

کتیبه کرتیر کرتیر نیز در زمان شاپور اول کتیبه ای بر بدنه ساختمان کعبه زرتشت مینویسد و در آن به توضیح برخی مسایل دینی ساسانیان و اقدامات خود میپردازد.

برگرفته شده از اطلس ایران و livisu.org

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «آثار ساسانیان در نقش رستم»، پارسیان دژ، ۱۳۹۲.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1482/pdf/آثار-ساسانیان-در-نقش-رستم.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۲۷ مهر ۱۳۹۹